Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Dnro K2025-37
11.12.2025

Lausuntopyyntönne: HE 175/2025 vp, kuulemistilaisuus 12.12.2025
HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE EUROOPPALAISTA SÄHKÖISTEN TODISTEIDEN ESITTÄMISMÄÄRÄYSTÄ JA SÄILYTTÄMISMÄÄRÄYSTÄ KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Suomen Asianajajat kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä HE 175/2025 vp eduskunnalle eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämismääräystä ja säilyttämismääräystä koskevaksi lainsäädännöksi.

Yhtenä Suomen Asianajajien sääntömääräisenä tehtävänä on seurata oikeuskehitystä maassa ja lausuntoja antamalla sekä aloitteita tekemällä tarjota kokemuksensa yhteiskunnan käytettäväksi. Suomen Asianajajien oikeuspoliittisen työn lähtökohta on oikeusvaltion turvaaminen. Lausunnoissaan Suomen Asianajajat pyrkii painottamaan oikeusvaltioperiaatteen toteutumiseen, oikeusturvaan sekä oikeuden saavutettavuuteen, perus- ja ihmisoikeuksien sekä asianajajakunnan itsenäisyyden ja riippumattomuuden turvaamiseen liittyviä näkökulmia. Pyydettynä lausuntona Suomen Asianajajat esittää seuraavaa.

Yleiset huomiot

Suomen Asianajajien edustaja osallistui hallituksen esityksen pohjana olevan mietinnön laatimiseen työryhmän jäsenenä ja Suomen Asianajajien kannat on pyritty huomioimaan jo lainsäädäntöä valmisteltaessa.

Suomen Asianajajat huomauttaa, että kysymys on ollut ja on pääasiassa Euroopan neuvoston asetuksen ((EU) 2023/1543) ja direktiivin ((EU) 2023/1544) implementoinnista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja kansallisille muutoksille on sen vuoksi jäänyt varsin vähän tilaa.

Yksityiskohtaiset perustelut

Suomen Asianajajat pitää esitystä ja sen taustalla olevaa EU-tasoista sääntelyä tarpeellisena ja siten kannattaa esitettyjä lakiehdotuksia. Suomen Asianajajat huomauttaa kuitenkin, että kansallisessa sääntelyssä ei ole erityisesti huomioitu menettelytapoja asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa mainitun tietopyynnön toteuttamiseksi, vaan kyseinen menettely on jätetty aikaisemman kansallisen lainsäädännön varaan.

Suomen Asianajajat katsoo, että kansallisessa lainsäädännössä on riittävällä tavalla pyritty turvaamaan sekä palveluntarjoajan että tutkinnan kohteen oikeudet mm. asetusta täydentävän lakiehdotuksen tiedoksiantoa koskevissa 5–6 §:issä ja muutoksenhakumahdollisuuta koskevassa 9 §:ssä. Suomen Asianajajat pitää kannatettavana sitä, että ratkaisu esittämismääräyksen vaatimisesta edellyttää tuomioistuimen kannanottoa silloin, kun kyse on tiedosta, johon kohdistuva pyyntö edellyttäisi tuomioituimen kannaottoa kotimaisissa menettelyissä.

Suomen Asianajajat toteaa, että lakiehdotuksissa ehdotetut oikeusturvakeinot ovat sisällöltään ja tehokkuudeltaan samoja, joita sovelletaan kansallisten pakkokeinoasioiden yhteydessä, eikä Asianajajilla ole syytä epäillä niiden tehokkuuden poikkeavan kansallisesti käsiteltäviin asioihin liittyvien muutoksenhakukeinojen tehokkuudesta.

Muiden hallituksen esityksessä esitettyjen seikkojen (vastuuviranomaiset, tekniset järjestelyt) suhteen Suomen Asianajajat toteaa, lausunnon alussa todettuun viitaten, että kyse on Euroopan unionin lainsäädännön implementoinnista ja mahdollisuudet kansallisesti vaikuttaa sääntelyn sisältöön ovat sen vuoksi hyvin rajalliset. Näin ollen Suomen Asianajajat ei koe tarvetta lausua niiden osalta.

Helsingissä 11. päivänä joulukuuta 2025

SUOMEN ASIANAJAJAT

Niko Jakobsson
Pääsihteeri

LAATI

Asianajaja Pekka Ylikoski, Helsinki

Suomen Asianajajien lausunnot valmistellaan oikeudellisissa asiantuntijaryhmissä, joiden toiminnassa on mukana noin 150 asianajajaa. Tämä lausunto on valmisteltu rikosprosessioikeuden asiantuntijaryhmässä.